

Nadzór nad inwazyjnymi chorobami bakteryjnymi – dlaczego jest tak istotny i do czego jest potrzebny?

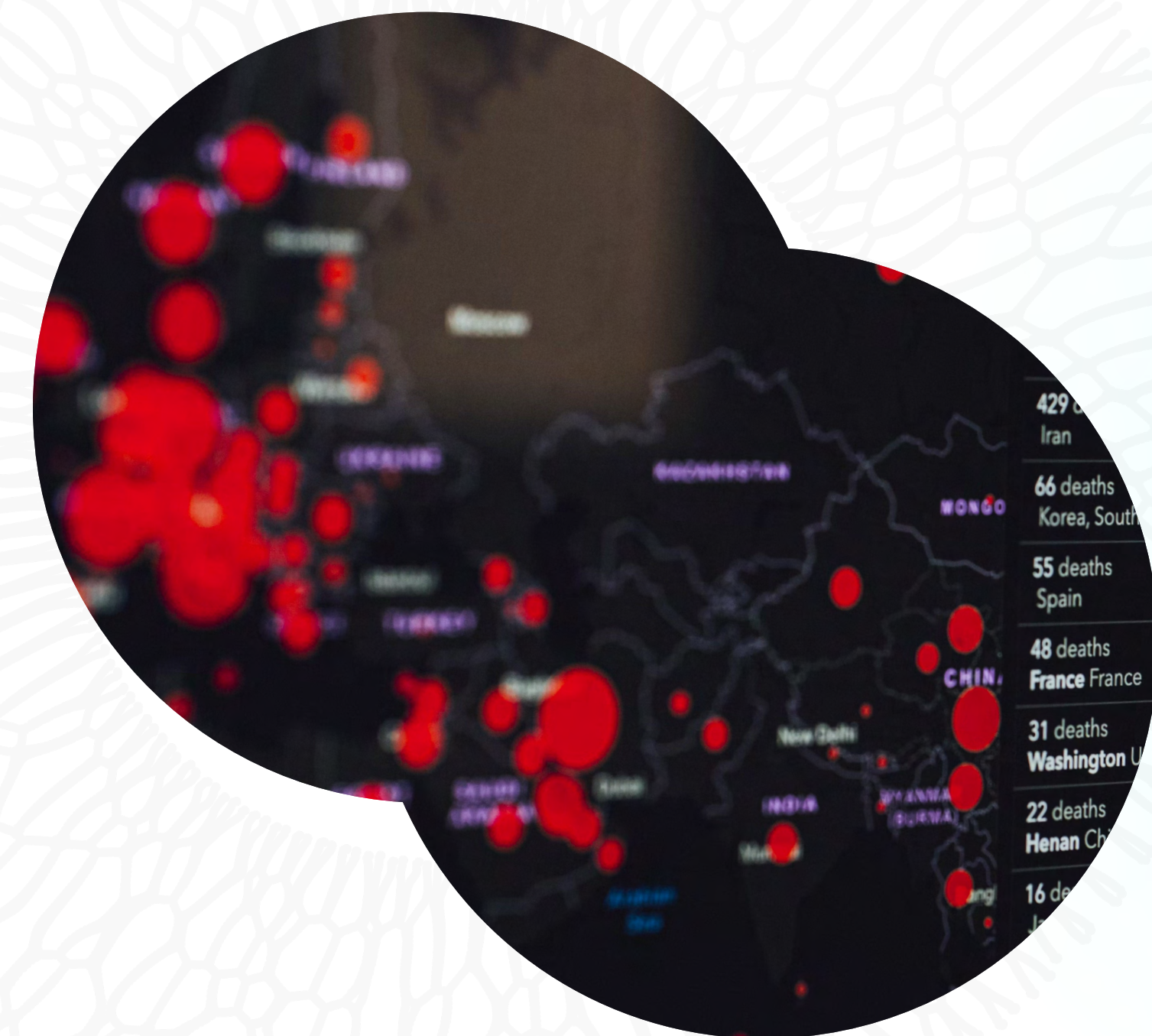
Prof. NIZP PZH-PIB, dr hab. n. o zdr. Iwona Paradowska-Stankiewicz

Co to jest nadzór epidemiologiczny?

Nadzór epidemiologiczny
(epidemiological surveillance)

Systematyczna, bieżąca ocena zagrożeń dla zdrowia populacji oparta na zbieraniu, interpretacji, analizie i udostępnianiu informacji na temat aktualnie występujących zachorowań lub innych zdarzeń związanych ze zdrowiem.

Jego celem jest umożliwienie decydentom bardziej efektywnego zarządzania poprzez dostarczanie aktualnych, danych epidemiologicznych.

**Dane pochodzące z nadzoru epidemiologicznego
są wykorzystywane na potrzeby:**

Polski

**Współpracy ECDC
oraz WHO**

Inne źródła danych wykorzystywane w nadzorze epidemiologicznym:

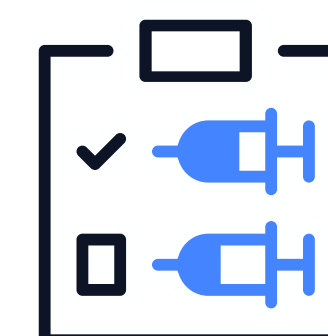
GUS

**Dokumentacja
medyczna**

Rejestry

Inne

np. dotyczące stanu zaszczepienia
przeciw określonym chorobom

Definicja przypadku [choroby] na potrzeby nadzoru epidemiologicznego

Dlaczego są potrzebne?

- ▶ Definicje przypadku opracowano, **aby móc klasyfikować pojedyncze przypadki według jednakowych wytycznych**, dzięki czemu posiadamy porównywalne dane konieczne dla formułowania wniosków, rekomendacji, raportów itp.
- ▶ **Zgodnie ze zobowiązaniami unijnymi**, okresowo przesyłamy dane na poziom europejski (ECDC, WHO)
- ▶ Implementacja definicji europejskich przez kraje UE, a w przypadku braku możliwości opracowanie definicji własnych, krajowych

Definicja przypadku na potrzeby nadzoru epidemiologicznego

CHOROBA WYWOŁANA PRZEZ STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE, INWAZYJNA

(Streptococcus pneumoniae)

Kryteria kliniczne

Nie dotyczy.

Kryteria laboratoryjne

Co najmniej jedno z następujących trzech kryteriów:

- izolacja *Streptococcus pneumoniae* z miejsca, które w warunkach prawidłowych jest jałowe,
- wykrycie kwasu nukleinowego *Streptococcus pneumoniae* z miejsca, które w warunkach prawidłowych jest jałowe,

Nadzór epidemiologiczny nad Inwazyjnymi Chorobami Bakteryjnymi w Polsce

Podstawy prawne

- W Polsce na mocy **ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi** (Dz.U. z 2019 r., poz. 1239, z późn. zm.) lekarze i felczerzy mają obowiązek zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub wynikającego z nich zgonu. Zgłoszenie jest wykonywane w formie papierowej, elektronicznej lub telefonicznej do właściwego państwowego inspektora sanitarnego
- W dniu 18 grudnia 2019 r. ukazało się: **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu** (Dz.U. z 2019r., poz. 2430)
- 12 lipca 2022 r. - Na **liście chorób zakaźnych**, które należy zgłaszać do Inspekcji znajdują się również groźne dla człowieka zoonozy.

Kolejne etapy

E-systemy szpitalne, papier

**Lekarz /
felczer**

Wypełnia
zgłoszenie
choroby

Pobiera
materiał

który podejrzewa
rozpoznanie IChP

SEPIS, papier

Inspekcja Sanitarna

KOROUN

Krajowy Ośrodek Referencyjny ds.
Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń
Ośrodkowego Układu Nerwowego

EpiBaza

NIZP PZH-PIB

Narodowy Instytut
Zdrowia Publicznego
PZH - Państwowy
Instytut Badawczy

Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce

Od 1 stycznia do 15 grudnia 2023 r. oraz w porównywalnym okresie 2022 r.

Lista zachorowań i zapadalność na 100 tys. ludności*

L.p	Jednostka chorobowa	1.01-15.12.2023		1.01-15.12.2022		
		liczba	zapadalność	liczba	zapadalność	
50		ogółem	146	0,39	110	0,29
51	Choroba meningokokowa, inwazyjna ^{UE/PL}	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	67	0,18	62	0,16
52		posocznica	73	0,19	48	0,13
53		inna określona i nie określona	18	0,05	10	0,03
120		ogółem	2 786	7,37	2 034	5,38
121	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna ^{UE}	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	253	0,67	193	0,51
122		posocznica	1 811	4,79	1 352	3,57
122		inna określona i nie określona	1 172	3,10	762	2,01
125		ogółem	273	0,72	141	0,37
126	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna ^{UE/PL}	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	31	0,08	16	0,04
127		posocznica	124	0,33	84	0,22
128		inna określona i nie określona	137	0,36	55	0,15

Integracja danych epidemiologicznych oraz mikrobiologicznych odbywa się raz w roku w NIZP PZH-PIB poprzez parowanie danych

Głównym obserwowanym problemem dotyczącym danych jest:

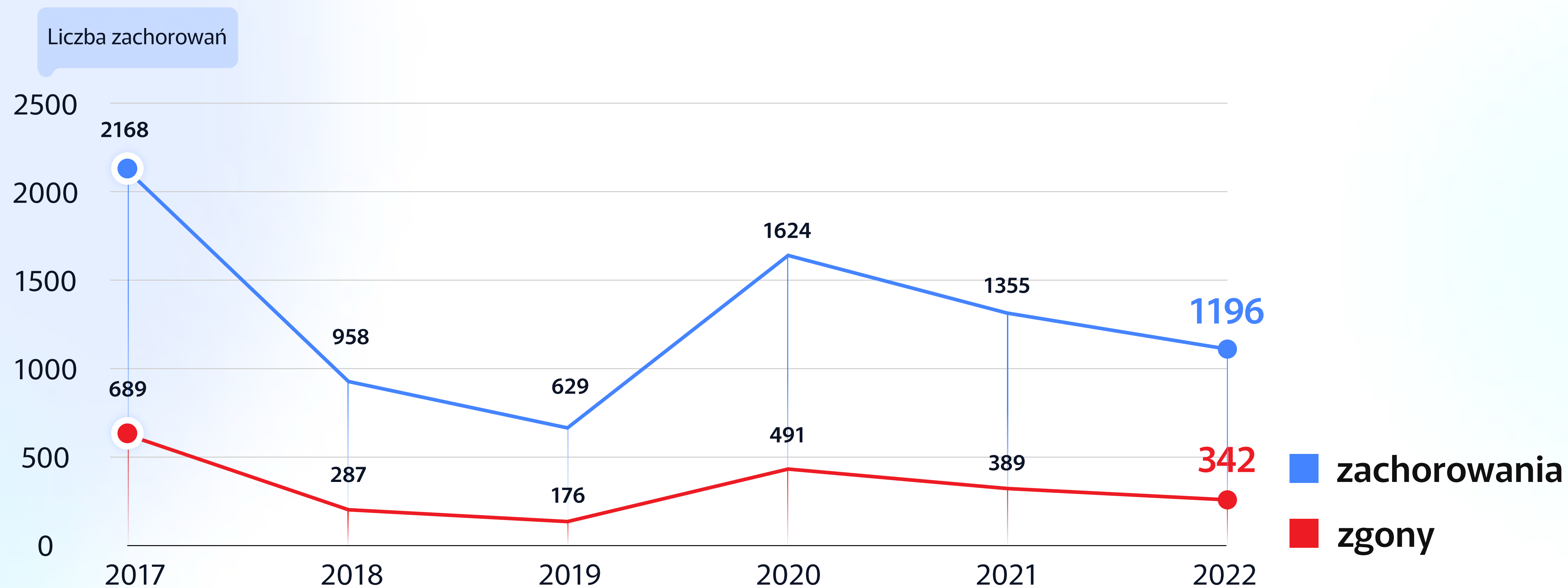
- „ Rozbieżność danych epidemiologicznych z mikrobiologicznymi, wynikająca z braku przesyłania próbek materiału biologicznego do KOROUN **równolegle** ze zgłoszeniem przypadku do nadzoru w NIZP PZH-PIB**

Przykładowe zestawienie danych epidemiologicznych z nadzoru dotyczące Inwazyjnej Choroby Pneumokokowej w Polsce w latach 2017-2022

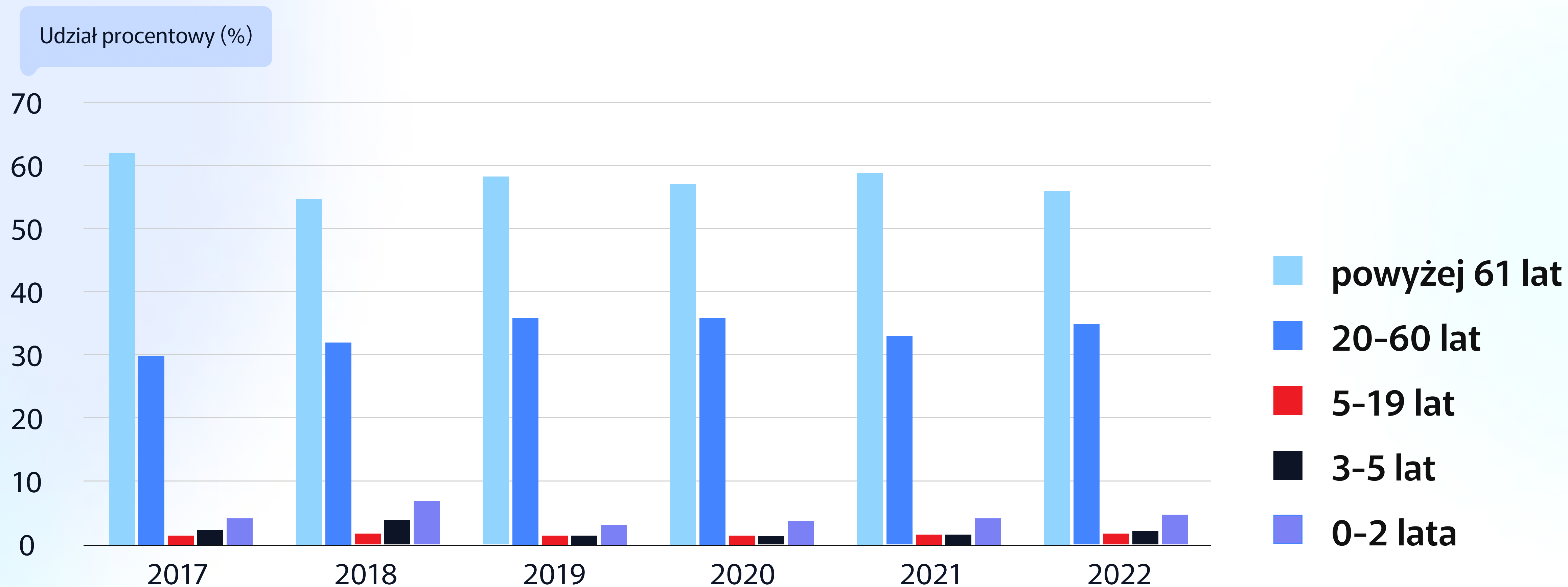
Zachorowania i zgony z powodu IChP

Liczba przypadków w latach 2017-2022

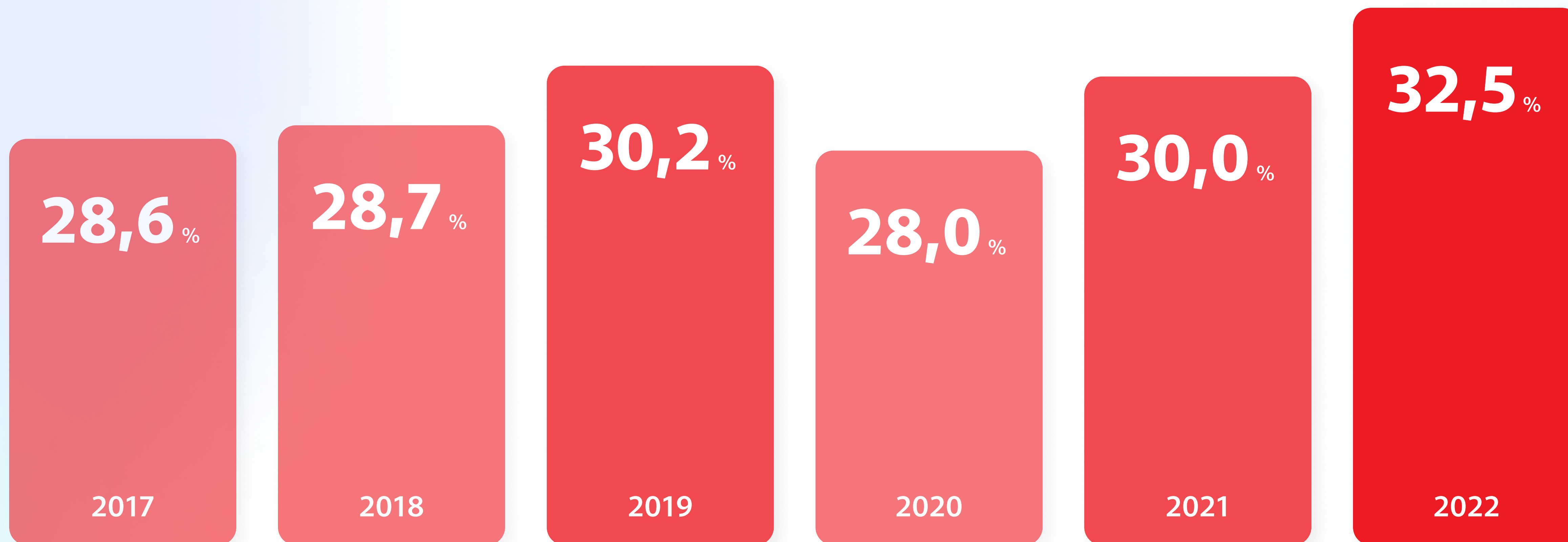
Udział grup wieku w zachorowaniach na IChP

Ogółem w latach 2017-2022

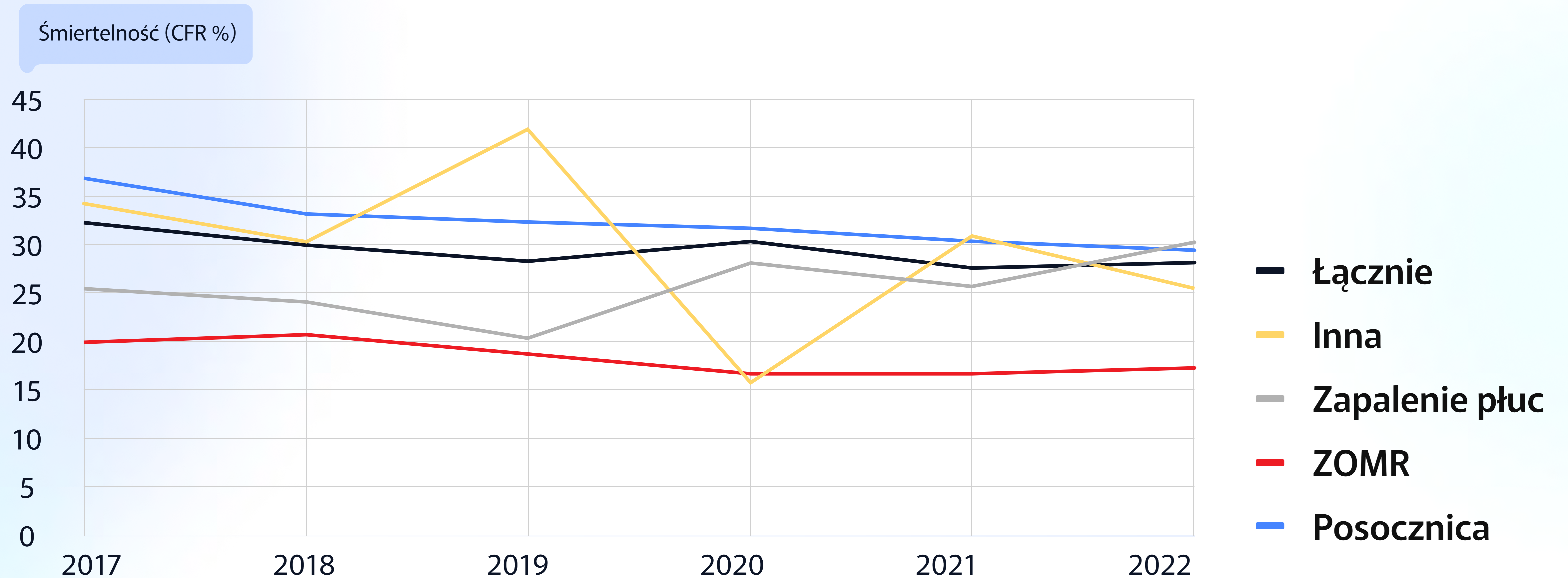
Śmiertelność z powodu IChP

CFR%

Śmiertelność z powodu IChP wg postaci klinicznych

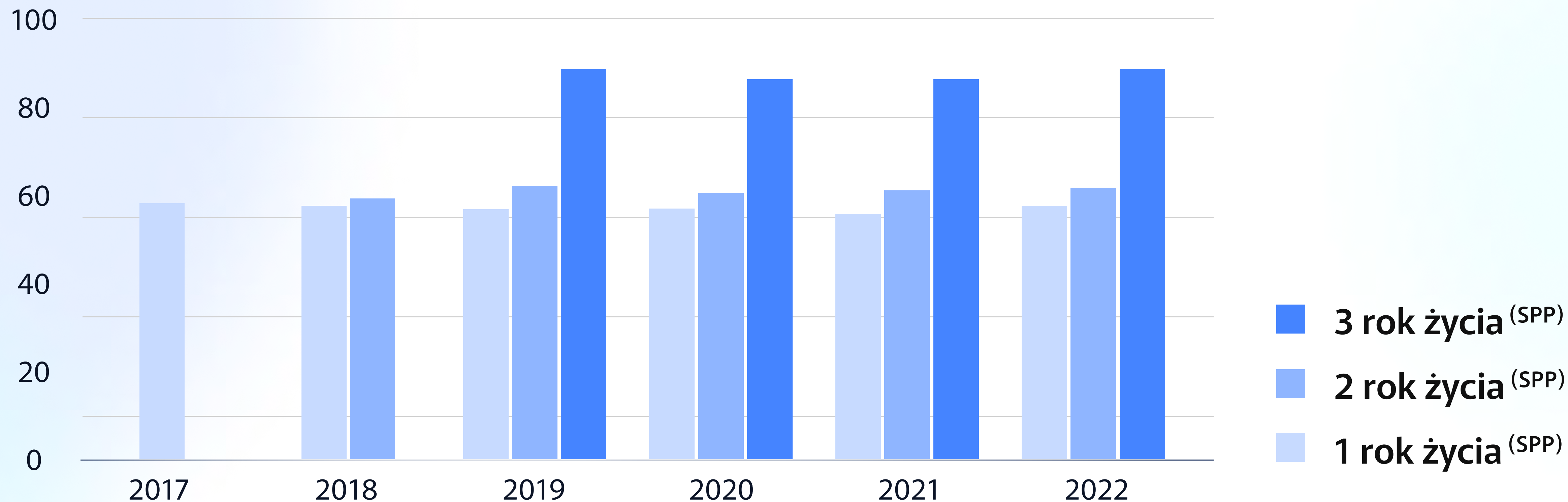
W latach 2017-2022

Stan zaszczepienia dzieci *S.pneumoniae* w Polsce

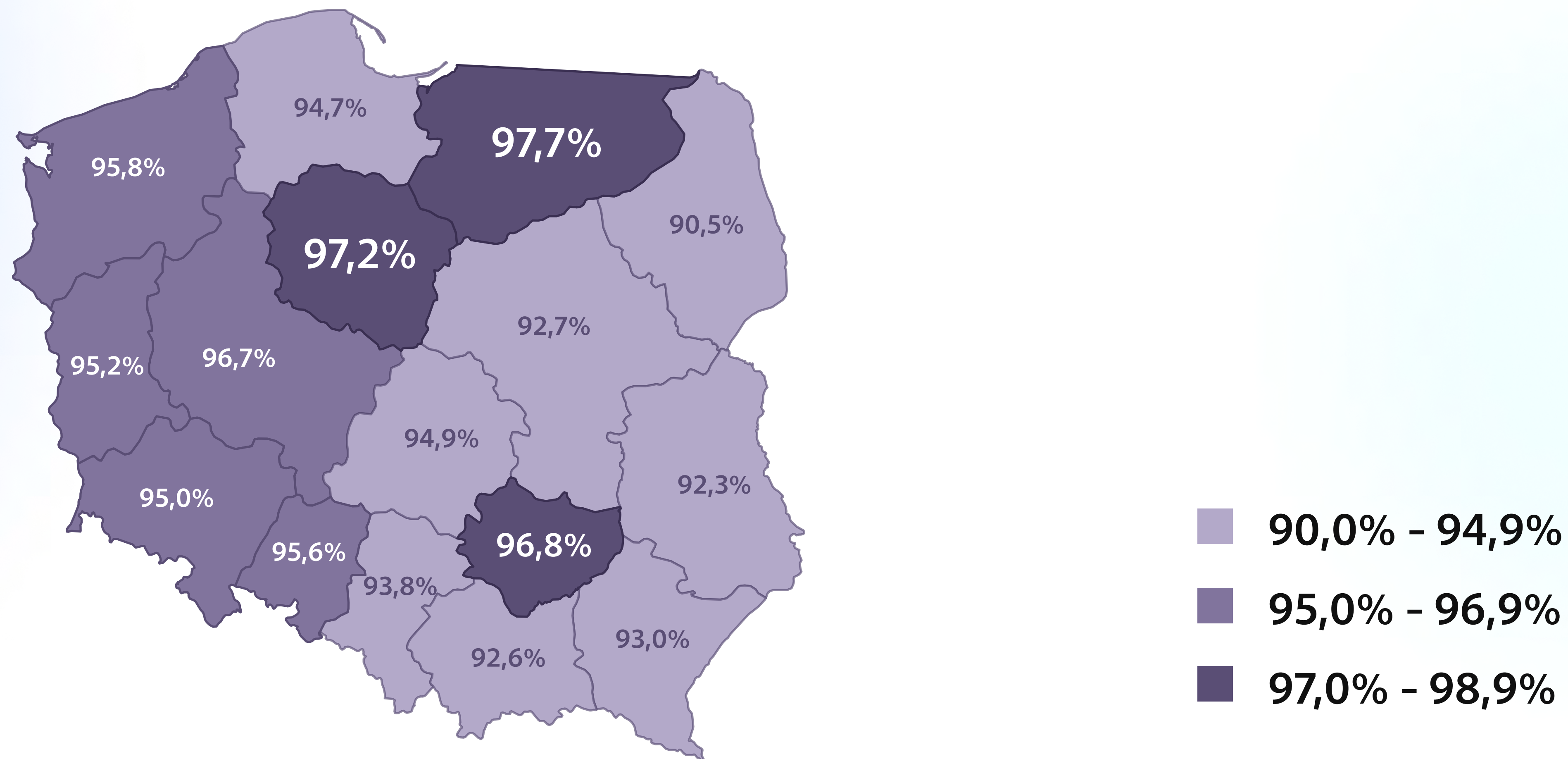
W latach 2017-2022

Stan zaszczepienia dzieci w 1-3 roku życia w latach 2017-2022 w stosunku do liczby objętych sprawozdaniami ze szczepień ochronnych.

Stan zaszczepienia dzieci *S.pneumoniae* w Polsce

W roku 2022 wg województw

// Nadzór epidemiologiczny jest jednym z głównych źródeł informacji o inwazyjnych chorobach bakteryjnych i jego postaciach

W połączeniu z danymi mikrobiologicznymi pozwala na pełną analizę sytuacji epidemiologicznej i ewaluację systemu nadzoru.

Zintegrowany nadzór epidemiologiczno-mikrobiologiczny pozwala zaobserwować nie tylko liczbę przypadków IChB, ich opis, ale również:

- // Określić rodzaj patogenu wywołującego chorobę, co ma kluczowe znaczenie z perspektywy klinicznej oraz monitorowania zachorowań.**

- Szczegółowa analiza danych epidemiologicznych oraz mikrobiologicznych w zakresie występowania serotypów patogenu w populacji odgrywa **zasadnicze znaczenie dla ewaluacji programu szczepień.**

Dziękuję za uwagę!

Prof. NIZP PZH-PIB, dr hab.
Iwona Paradowska-Stankiewicz